

Itä-Suomen yliopistot - alueellinen voimavara

Kansainvälinen arviointi vahvistaa yliopistojen itsearvioinneista saatuja tuloksia

Hyvät suhteet teollisuuteen, yrityksiin ja lähialueen sidosryhmiin ovat Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun vahvuuksia. Vahvuus on myös omaa aluetta hyvin palveleva tekniikan ja talouden yhdistäminen opetuksessa. Syyskuun puolivälissä julkistetussa Itä-Suomen yliopistojen vaikuttavuuden arviointiraportissa todetaan myös, ettei yksikään Itä-Suomen yliopistoista - Kuopion yliopisto, Joensuun yliopisto tai LTKK - ole selkeästi koko Itä-Suomen yliopisto, vaan niiden vaikutukset ovat paikallisia ja maakunnallisia.

60-luvun kiihkeän yliopistokeskustelun tuloksena Itä-Suomeen perustetut kolme itsenäistä yliopistoa ovat vajaassa kolmesakymmenessä vuodessa vakiinnuttaneet asemansa. Ne ovat saavuttaneet kansainvälistä tunnustusta, mutta erityisen merkittävä on niiden alueellinen ja kansallinen asema. Sijaintikaupungeilleen yliopistot ovat suorastaan merkkituotteita, jotka nauttivat ympäristönsä ja sidosryhmiensä arvostusta. Lähes kaikilla mittareilla mitattuna Itä-Suomen yliopistoilla on yhteensä 10 prosentin osuus koko Suomen yliopistolaitoksesta; opiskelijoita on noin 15 000, opettajia noin 1 000 ja muuta henkilökuntaa noin 2 000. Itä-Suomen yliopistoissa suoritetaan vuosittain noin 1 700 perustutkintoa ja yliopistojen yhteenlasketut budjettivarat ovat noin 600 miljoonaa markkaa.

Itä-Suomen yliopistoja arvioinut kansainvälinen työryhmä kävi maaliskuussa tutustumassa LTKK:n toimintaan.

Vuorovaikutus oman alueen sidosryhmien kanssa voimakasta

Selvää on, että yliopistot elävät merkittävässä vuorovaikutuksessa oman alueensa kanssa.

- Vuorovaikutus näyttää kuitenkin syntyneen ilman selkeää strategista suunnitelmaa, sillä yliopistojen tehtävissä ja tavoitteenasetteluissa alueelliseen vaikuttavuuteen liittyvät tekijät ja toimenpiteet eivät ole mitenkään keskeisesti esillä, toteaa kansainvälisen arviointiryhmän jäsen professori **Ilkka Virtanen** Vaasan yliopistosta. Poikkeuksen tässä suhteessa muodostavat täydennyskoulutuskeskukset, jotka puolestaan voisivat sitoutua nykyistä paremmin koko yliopiston toimintastrategiaan.

Aluestrategisen suunnittelun vähäisydestä huolimatta paikallisen ja alueellisen rahoituksen osuus kaikesta yliopiston ulkopuolisesta rahoituksesta on Itä-Suomen yliopistoilla merkittävä. Rehtoreilla on huomattava rooli tämän rahoituksen hankkimisessa. Muilta osin rahoituksen hankinta ja kanavointi kaipaisi arviointiryhmän mielestä lisää järjestelmällisyyttä - yritteliäisyyttä sen sijaan löytyy.

Virtanen muistutti yliopistojen alueellisesta

vastuusta nostamalla esiin mm. työllistämispalvelut, entisille opiskelijoille suunnatun alumnitoiminnan sekä opiskelijarekrytoinnin. Opiskelijarekrytoinnin näkökulmasta Itä-Suomen yliopistot ovat onnistuneet tavoittamaan oman vaikutusalueensa nuoret. Vuodesta -77 Kuopion yliopisto ja LTKK ovat tuplanneet vaikutusalueeltaan (pohjana entinen läänijako) tulevien opiskelijoiden osuuden opiskelijoiden kokonaismäärässä. Joensuun yliopistossa Pohjois-Karjalan läänin alueelta tulevien opiskelijoiden osuus on alunperinkin ollut 45 prosentin luokkaa.

- Itä-Suomen näkökulmasta Helsinki on ollut häviäjä, Virtanen totesi.

Korkea laatu takaa kansallisen ja kansainvälisen arvostuksen

Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun vahvuudeksi arviointiryhmä listasi hyvät ja toimivat suhteet elinkeinoelämään, hyvät suhteet alueen sidosryhmiin sekä aluetta hyvin palvelevan tekniikan ja talouden yhdistämisen opetuksessa. Lappeenrantalainen erikoisuus on se, että väittelijät usein tulevat teollisuudesta. LTKK ei kuitenkaan ole kansainvälisesti eikä kansallisestikaan

kovin tunnettu. Opetuksen ja tutkimuksen laatujärjestelmiin on syytä panostaa, jotta arvostus nousisi. Yliopiston henkilökuntaa ja opiskelijoita arviointiryhmä kehottaa vilkkaampaa kanssakäymiseen muiden lappeenrantalaisten kanssa.

Kuopion yliopisto on puolestaan onnistunut erinomaisesti poistamaan lääkäri- ja hammaslääkäripulaa Itä-Suomesta. Yliopistosta on muodostunut kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä terveys-, bio- ja ympäristötieteiden keskus, jonka arviointiryhmä kuitenkin soisi tulevaisuudessa panostavan nykyistä enemmän perusterveydenhuoltoon ja kansanterveysyöhön.

rannaisia taloudellisia vaikutuksia, niiden rooleja elinkeinoelämän dynamoina sekä virikkeitä, joita ne pystyvät tarjoamaan koko yhteiskunnalle. Itsearviointiraportteja kansainvälinen arviointiryhmä täydensi vieraillemalla Itä-Suomen yliopistoissa ja haastatteleamalla henkilökuntaa, opiskelijoita ja sidosryhmien edustajia.

Kansainväliseen arviointiryhmään kuuluivat professori **Urban Dahllöf** (pj.) Uppsalan yliopistosta, professori **John Goddard** Newcastle'n yliopistosta, professori Ilkka Virtanen Vaasan yliopistosta, professori **Christopher O'Brien** Nottinghamin yliopistosta, pääjohtaja **Jus-**

Itä-Suomen yliopistojen väki ja kansainvälinen arviointiryhmä kokoontuivat seminaarissa Olavinlinnassa.

Itä-Suomen yliopistoista humanistisin - Joensuu - on kunnostautunut sivistysyliopistona erityisesti monipuolisen opettajakoulutuksensa ansiosta. Metsä- ja luonnontieteiden laitokset ovat kansainvälistä tasoa ja karjalaisen kulttuurin vaalimisessa yliopisto on niinkään onnistunut. Kitkaa arviointiryhmä havaitsi Joensuun emoyksikön ja Savonlinnassa sijaitsevan filiaalinvälillä. Niin Joensuun kuin Kuopionkin yliopistoa arviointiryhmä kehottaa panostamaan yhteistyöhön elinkeinoelämän kanssa.

Itsearviointit hyvänä apuna

Itä-Suomen yliopistojen vaikuttavuutta arvioineella kansainvälisellä arviointiryhmällä oli tausta-aineistona kunkin yliopiston vuosina 1996-98 toteuttamat itsearviointit. Niissä arvioitiin mm. opiskelijarekrytointia, valmistuneiden työllistymistä, yliopistojen suoria ja ker-

si Huttunen Kansanterveyslaitokselta ja tohtori **Ola Román** National Agency of Higher Educationista Ruotsista.

(UY)

Raportin esitteli professori Ilkka Virtanen.